

KANSANHUOLTOMINISTERIÖ.

Helsinki, 9. 8. 1949.

Kiertokirje N:o 128.

Kansanhuoltolautakunnille.

Lokakuun 1 päivänä 1949 alkavana korttikautena voimassa oleva yleisostokortti ja sen jakelu.

1. 10. 1949 tulee voimaan ainoastaan yleisostokortti, jonka voimassaoloaika on suunniteltu yhdeksi vuodeksi, päättyen siis 30. 9. 1950. Muita kortteja ei jaeta vaan tullaan kaikkien vielä säännöstelyssä olevien tarvikkeiden jakelu toimittamaan sa-
notun yleisostokortin kuponkeja vastaan.

Yleisostokortin jakelussa noudatettavat ohjeet.

Yleisostokortin jakelussa on soveltu-
vasti noudatettava aikaisemmin annettuja ohjeita kuitenkin niin, ettei käytännössä ollutta ostokorttien hakemusjärjestelmää tälläkertaa tulla noudattamaan muussa, kuin siinä tapauksessa, jolloin yleisostokorttia haetaan muusta kansanhuoltolautakunnasta, kuin mistä aikaisempi yleisostokortti on haettu. Muutoin Säännöstelytiedotuksissa, ryhmä 1/alaryhmä 7, St. N:o 119 (1338), annetut ostokorttien jakeluohjeet ovat edelleenkin sopivin kohdin voimassa.

Uusi, 1. 10. 1949 voimaan tuleva yleisostokortti saadaan syyskuun ostokorttijakelussa luovuttaa asianomaisen vanhaa, nyt voimassa olevan yleisostokortin tarkkailuliuskaa vastaan. Tarkkailuliuskassa tulee olla selvästi tehdyt merkinnät hakijan suku- ja etunimestä, sekä syntymäajasta. Yleisostokorttia on anottava mikäli mahdollista siitä kansanhuoltolautakunnasta, josta asianomainen sai 1. 4. 1949 voimaantulleet ostokorttinsa. Huomattava kuitenkin on, ettei kiertokirjeessä N:o 3/25. 1. 1949 mainituissa laitoksissa, vankiloissa ja vankisiirtolaissa oleville henkilöille yleisostokorttia myönnetä. Yleisostokorttia mustalaisille myönnettäessä on otettava huomioon:

1) Ostokortin saa antaa mustalaiselle se

kansanhuoltolautakunta, joka on antanut hänelle 1. 4. 1949 voimaan tulleet kortit. Jos yleisostokorttia anotaan muusta kansanhuoltolautakunnasta, lautakunnan on ennen kortin antamista hankittava kansanhuoltoministeriön tai sen viranomaisen, jonka tehtäväksi KHM:n ostokorttiasiat mahdollisesti myöhemmin siirretään, lausunto. Kuten aikaisemminkin on yleisostokorteista tarkkailuliuska poistettava.

2) Mustalaislapselle, joka on syntynyt 1. 10. 1949 jälkeen saadaan antaa ostokortit ainoastaan siitä kansanhuoltolautakunnasta, jonka toiminta-alueen synnytyslaitos tai kunnankätilö on antanut todistuksen lapsen syntymästä. Muutoin ostokortti annetaan kuten jäljempänä vastasyntyneitten lasten ostokortista määrätään.

Yleisostokortin vastaanotto, käsittely, säilytys ja ostokorttikirjanpito.

Ostokorttien käsittelystä, kirjanpidosta ja säilytyksestä kiertokirjeessä N:o 25/47 annetut määräykset ovat edelleenkin voimassa.

Yleisostokortin leimaaminen.

Ennenkuin yleisostokortteja aletaan jakaa, ne on leimattava katkoympyräleimainta käyttäen, ellei kansanhuoltoministeriö erikseen oikeuta kansanhuoltolautakuntaa käyttämään jotakin muuta leimasinta.

Yleisostokortteja saadaan leimata vain se määrä, joka arvioidaan todennäköisesti jakeluun tarvittavan. Leimaaminen tulee suorittaa mahdollisimman myöhäisessä vaiheessa.

Puolustus- tai rajavartiolaitoksen palveluksessa, kunnalliskodissa, koulukodissa, vammaislasteidenlaitoksessa, mielisairaalassa, työ- ja kasvatuslaitoksessa, alkoholihuoltolassa, ulkomaille liikennöivän aluksen palveluksessa, vankilassa, tai vankeinhoitoviraston alaisissa työsiirtolassa olevat henkilöt.

Edellämainituissa laitoksissa oleville henkilöille ei yleisostokorttia myönnetä.

Yleisostokortin tarkkailuliuskan irrottaminen ja uuden yleisostokortin jakelu.

1) Silloin kun hakijalle luovutetaan yleisostokortti, jonka saantiin hänellä on oikeus, on hakijan 1. 4. 1949 voimaan tulleesta yleisostokortista kansanhuoltolautakunnan toimesta irroitettava vasemmassa yläkulmassa oleva kortinhaltijan suku- ja etunimellä sekä syntymäaika merkinnällä varustettu tarkkailuliуска, niin että osa kansanhuoltolautakunnan leimasta jää tarkkailuliuskaan. Koska yleisostokortin tarkkailuliuskassa ei ole varattu tilaa kortin haltijan syntymäaika-merkintöjä varten, on ne tehtävä viivattuun sarakkeeseen, jossa on yleisostokortin numero.

Irroitettu yleisostokortin tarkkailuliуска on heti tehtävä mitättömäksi „mitätön” leimasinta käyttäen tai vetämällä vinoristi liuskan yli aniliini- tai mustekynällä.

Yleisostokortista irroitettu tarkkailuliуска on lautakunnan tarkkailutoimenpiteitä varten kiinnitettävä asianomaisen kortinsaajan maaliskuussa 1949 jättämäänsä ostokortti-hakemuslomakkeeseen.

2) Yleisostokorttia haettaessa muusta, kuin siitä kansanhuoltolautakunnasta, josta hakija on saanut aikaisemman yleisostokorttinsa, hakijan on täytettävä ostokortti-hakemuslomake kahtena yhtäpitävänä kappaleena. Hakemuslomakkeen toinen kappale, johon kansanhuoltolautakunnan on merkittävä myöntämänsä yleisostokortin numero, on kansanhuoltolautakunnan lähetettävä sille lautakunnalle, josta hakija on ilmoittanut saaneensa edellisen, 1. 4. 1949 voimaan tulleen yleisostokorttinsa. Tässä tapauksessa on käytettävä ensin kansanhuoltolautakunnassa olevia vanhoja hakemuslomakkeita ja jos lautakunta katsoo välttämättömäksi tilattava niitä lisää kansanhuol-

toministeriön lomakevarastosta mahdollisimman pieniä eriä. Uuden hakemuslomakkeen numero on kh-lomake J 405.

Jos lautakunta on kansanhuoltopiiritoimistolta saanut luvan ostokorttien jakamiseen siten, että kaikkien talossa asuvien puolesta ostokortit noutaa isännöitsijä, talonmies, tai joku muu kansanhuoltolautakunnan siihen valtuuttama henkilö, menettellään niin, että mainittu henkilö irroittaa tarkkailuliuskat ja toimittaa ne kansanhuoltolautakuntaan lautakunnan määräämällä tavalla kirjekuorissa.

Jokaisesta luovutetusta yleisostokortista on otettava kuittaus kh-lomakkeelle N:o J 298.

Vastasyntyneelle lapselle myönnettävä yleisostokortti.

Vastasyntyneelle lapselle myönnetään yleisostokortti synnytyksen hoitaneen kätilön tai synnytyslaitoksen antamaa todistusta vastaan. Yleisostokortista on poistettava ennen lapsen syntymää kulunutta aikaa vastaavat kupongit. Lapsen syntymätodistus tulee liittää lapsen äidin aikaisempaan ostokortti-hakemuslomakkeeseen, tai jos ostokortti myönnetään toisesta kansanhuoltolautakunnasta kuin mistä äiti on saanut ostokorttinsa, lautakunnan on meneteltävä kuten edellä 2 kohdassa määrätään.

Ulkomaalaisille annettava yleisostokortti.

a) Ulkoasiainministeriö, jolle kansanhuoltoministeriö on antanut jakelua koskevat yksityiskohtaiset ohjeet, antaa yleisostokortin:

1) diplomaateille ja heidän perheenjäsenilleen,

2) lähetystöjen palveluksessa maassa virkapassilla oleskeleville ulkomaalaisille, asuvatpa he lähetystöjen rakennuksissa tai muualla ja

3) asuinpaikasta riippumatta kaikille niille Suomessa oleskeleville Neuvostoliiton kansalaisille, joilla on diplomaatti-, virkai- tai merimiespassi.

b) Kansanhuoltolautakunta antaa kortin kaikille muille passilla maassa oleville ulkomaalaisille, jotka siis saavat kortit oleskelupaikkakuntansa kansanhuoltolautakunnasta. Korttien antamisessa on noudatettava seuraavia määräyksiä:

Kuukauden tai sitä lyhyemmän ajan maassa oleskeleville ulkomaalaisille ei yleisostokorttia myönnetä.

Yhtä kuukautta pitemmän ajan maassa oleskeleva ulkomaalainen saa yleisostokortin, jos hänellä on voimassa oleva, vähintään kahdeksi kuukaudeksi annettu oleskelulupa.

Ulkomaalaiselle yleisostokorttia annettaessa on hänen kortistaan irroitettava tarkkailuliуска ja tehtävä merkintä annetusta kortista asianomaisen passiin.

Ostokorttia ei saada antaa pitemmäksi ajaksi kuin mitä passiin merkitty oleskeluaika edellyttää.

Yleisostokorttia ensimmäistä kertaa myönnettäessä on siitä poistettava kortin myöntämisaikaa edeltäneet voimassa olleet kuopngit.

Uuden yleisostokortin antaminen kadonneen tilalle.

Kortin katoamisesta tehtävä ilmoitus.

Kansanhuoltoministeriön uuden yleisostokortin antamisesta kadonneen tilalle antaman päätöksen, joka tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1947, määräysten mukaan tulee henkilön, joka haluaa uutta ostokorttia kadonneen tilalle, ilmoittaa kortin katoamisesta asuinpaikkakunnan tai sen paikkakunnan poliisiviranomaiselle, jossa kortti on kadonnut. Katoamisilmoitus saadaan tehdä myöskin sotilasviranomaiselle, jos sanottu viranomainen ostokortin katoamisen johdosta suorittaa kuulustelun tai muuten tutkii ostokortin katoamistapausta ja laatii vastaavanlaisen pöytäkirjan tai ilmoituksen kuin poliisiviranomainen, taikka posti- ja rautatieviranomaiselle, milloin ostokortti on posti- tai rautatiekuljetuksen aikana kadonnut ja tutkimus kohdistuu myöskin niiden seikkojen selvittämiseen, joiden selville ottamista varten ilmoitus poliisiviranomaisille olisi tehtävä. Milloin yleisostokortin kadottanut on vangittuna, edellä tarkoitettu ilmoitus saadaan tehdä vankilaviranomaiselle, joka laatii asiasta kuulustelpöytäkirjan.

Anomus uuden ostokortin saamiseksi.

Uutta yleisostokorttia on anottava siltä kansanhuoltolautakunnalta, joka on antanut kadonneeksi ilmoitetun kortin. Kansanhuol-

tolautakunnalle on tällöin annettava edellä mainitussa kuulustelussa laadittu pöytäkirja sekä muu saatavissa oleva selvitys.

Milloin kansanhuoltolautakunta saa myöntää uuden yleisostokortin kadonneen tilalle.

Milloin yleisostokortti on esimerkiksi tulipalossa tai onnettomuustapauksessa tuhoutunut tahi rikoksen johdosta menetetty ja siitä, että näin on tapahtunut, esitetään täysi selvitys, on näin menetetyn yleisostokortin tilalle on annettava uusi yleisostokortti. Tällöin ei kortin haltijan oma ilmoitus ole riittävä, vaan viranomaisten suorittamien tutkimusten perusteella laatimasta pöytäkirjasta tulee ilmetä, että rikos todella on tapahtunut tai kortti tuhoutunut. Jos kuitenkin esimerkiksi henkilön asuntoirtaimisto on tulipalossa tuhoutunut ja se on kuulustelussa todettu, voidaan silloin hänen ilmoitustaan kortin tuhoutumisesta yleensä pitää riittävänä.

Muissa kuin edellä mainituissa tapauksissa ei kansanhuoltolautakunnalla ole oikeutta kadonneen yleisostokortin tilalle myöntää uutta korttia. Milloin kuitenkin kortin saamiseen on pakottavia syitä, yleisostokorttia voidaan anoa kansanhuoltopiirin toimistolta tai viranomaiselta, jolle kh.-piirin ostokorttiasioita koskevat tehtävät mahdollisesti myöhemmin siirretään. Hakemus on jätettävä kansanhuoltolautakunnalle, joka liittäen siihen oman perustellun lausuntonsa ja alistaa asian kansanhuoltopiirin tai edellä mainitun muun viranomaisen ratkaistavaksi.

Samalle henkilölle kuuluvan yleisostokortin katoaminen kahdesti tai useammin.

Jos kadonneen yleisostokortin tilalle anotaan uutta korttia sellaiselle henkilölle, jonka ensimmäisen yleisostokortin katoamisesta tehdyn ilmoituksen mukaan ei vielä ole kulunut kahta vuotta vastaavan aikaisemman ilmoituksen tekemisestä, kansanhuoltolautakunnan on, liittäen mukaan oman perustellun lausuntonsa, alistettava uuden kortin saantia tarkoittava hakemus kansanhuoltopiirin tai muun, myöhemmin määrätyn viranomaisen ratkaistavaksi. Uusi yleisostokortti annetaan tällöin vain erittäin pakottavien syiden nojalla.

Myyty tai muutoin toiselle luvattomasti luovutettu yleisostokortti.

Myydyn tai muutoin toiselle luvattomasti luovutetun yleisostokortin tilalle ei uutta korttia sen jakelukauden aikana, jolloin kortti on kadotettu, koskaan saada antaa. Seuraavassa korttijakelussa uusi kortti saadaan antaa vain siinä tapauksessa, että kortin myymistä tai luovuttamista koskeva asia on ilmoitettu poliisiviranomaiselle syytteen nostamista varten.

Kadonneen yleisostokortin tilalle annettavaan yleisostokorttiin tehtävät merkinnät.

Milloin uusi yleisostokortti annetaan kadonneen kortin tilalle, kansanhuoltolautakunnan on kirjoitettava kortin kääntöpuolelle asianomaisen henkilön nimi sekä muut

henkilötiedot sekä myös merkintä, että kortti on annettu kadonneen tilalle.

Kansanhuoltolautakunnassa pidettävä luettelo.

Kansanhuoltolautakunnan on pidettävä kansanhuoltoministeriön antamien ohjeiden mukaisesti luettelo niistä henkilöistä, joille uutta ostokorttia anotaan kadonneiden tilalle. Luetteloihin on merkittävä seuraavat tiedot:

- 1) henkilön nimi,
- 2) henkilön syntymäaika,
- 3) henkilön asuinpaikkakunta,
- 4) aika, jolloin kortin katoamisesta ilmoitettiin poliisi- tai muulle viranomaiselle.

Tällä päätöksellä kumotaan kaikki aikaisemmat päätökset, jotka ovat ristiriidassa tämän päätöksen kanssa.

V. t. osastopäällikkö *Leo Arhola.*

Osastosihteeri *Liisa Laine.*